

&“De Ampersand”&

Periodiek van de Genkse Vereniging van Boekbinders
Secretariaat: Kruisbroedersweg 10
NL 6041 PM Roermond
Email: harrieknoors@home.nl
Website vereniging: www.ampersand-boekbinders.be

*Voor jullie allen en voor
jullie familie een gelukkig en gezond 2014
en een vruchtbaar boekbindjaar*

Nummer 14

januari 2014

HOE WIJ BEGONNEN TE BINDEN..... EN HOE HET GROEIDE.....

door Guy Rutten en Anny van Dooren

1988 Ik, **Guy Rutten**, liet reeds gedurende jaren tijdschriften tot jaargangen inbinden ter betere bewaring van het geheel. De binder was de heer Simons te Hasselt, atelierleider van de Bewelboekbinderij (beschermde werkplaatsbinderij) te Diepenbeek. Thuis was hij zelfstandig boekbinder. Dat duurde jaren zo. Uiteindelijk werd dat te duur, vond ik. Ik vroeg hem of hij mij boekbindlessen wilde geven. Dat was geen probleem, indien het bij mij thuis op zaterdag namiddag en tegen een kleine vergoeding zou kunnen doorgaan. Ik mocht hem met de auto gaan halen en ook terugbrengen. Ik zou ook in een ruimte een tafel, licht, potloden en latten moeten ter beschikking hebben.

In mijn kelder, met primitieve middelen en een beetje te koud, begon ik te binden. Iedere veertien dagen moest ik mijn resultaat laten keuren. Maar de heer Simons stierf plotseling, waardoor dit hoofdstuk afgesloten werd.

Beringen 1988

Ik had wel de boekbindmicrobe te pakken, ik wilde meer leren.

Intussen keek ik uit en pluisde de brochures van de cultuurcentra zorgvuldig na...totdat ik in september 1988 een aankondiging las in de cultuurprogrammabrochure van het Casino Beringen. Daarin werd een cursus “Lessen boekbinden” voor amateurs voorgesteld. Ik schreef me onmiddellijk in, alhoewel de vijftiengintig lessen op zaterdagnamiddag pas begonnen in januari 1989.

De lessen werden gegeven door Maria Hendrika Hermans, iedereen noemde haar Friecke. Zij was een weduwe van rond de 65 jaar uit Rijmenam, bij de stad Mechelen.

Friecke, zoals de binders van het eerste uur zich haar herinneren.

En hier schuif ik, **Anny van Dooren-Donckers**, in het verhaal. Ik had in de Bijenkorf in Eindhoven een Engelstalig boek over boekbinden gezien. Jammer genoeg heb ik het niet onmiddellijk gekocht en daarna heb ik het niet meer teruggevonden.

Er was echter een nieuwe wereld voor mij opgegaan. Boeken konden naar eigen inzicht gewoon thuis gebonden worden. Dus ging ik op zoek naar een cursus. Dat was niet zo simpel. In de cursus bibliothecaris, gegeven in Hasselt, stond ook een les boekverzorging. Ik heb me voor de cursus bibliothecaris ingeschreven. De les boekverzorging, die gelukkig al in het begin gegeven werd, was echter heel simpel. Maar de lesgever wist me te vertellen dat in Beverst Bilzen een korte cursus boekbinden gegeven zou worden. Friecke gaf zowel in Beringen als in Beverst een cursus handboekbinden.

Ik heb me in Beverst ingeschreven. De cursus werd gegeven in de bibliotheek op woensdagavond en begon in september 1988. Het begon met een reeks van tien lessen, later uitgebreid met nog eens vijftien lessen.

Friecke zelf had het boekbinden in Mechelen en Ascona geleerd.

Band van Friecke Hermans, gemaakt in Ascona: inlegwerk, bladgoud met fileten, binnenkant bord à bord in donkerbruin segrijn.

Zij kwam via Wilberz (Boekbindbenodigdheden Brussel) naar de les en bracht het nodige materiaal mee. Ook het, intussen voor de oude garde zo bekende Tulpenboek, konden we voor 100 Bfr. kopen in losse katernen. Heel handig, want als er een blad of katern sneuvelde, kregen we van Friecke vlot een vervangexemplaar. De keuze van binding was een valse franse of duitse (bradel)band, de particuliere band genoemd. Ook de lumbeck stond op het programma.

Zowel in Beringen als in Bilzen volgden we de lessen met teveel cursisten in een te klein lokaal. Na vijfentwintig lessen kwam er een einde aan de reeks. Intussen hadden we de smaak te pakken, konden zeer goed met Friecke opschieten en wilden dat zij bleef lesgeven.

Dat gebeurde dan ook in de bibliotheek van Beverst. Wij mochten met ongeveer 20 cursisten, in de afdeling "Jeugdboeken" zitten.

De bibliothecaresse opende de deur en zorgde dat de koffie gezet was. Na afloop sloten wij de deur en deponeerden de sleutel in de brievenbus. Een avond per maand kwamen we er samen en leerden "allerlei", al naargelang de boeken die we meebrachten en de wensen die we hadden. Zij bracht ons een groot respect en liefde voor boeken bij. Dat duurde van september 1989 tot de zomer van 1991.

De cursus resulteerde in vrienden-binders voor het leven. Zo bleven Guy Rutten, Anny van Dooren, Harrie Knoors, Robert Klingeleers en Fons Schepers contact houden en zorgden voor een nieuwe doorstart in Genk.

Lees het vervolg in nummer 15.

OPVATTINGEN VAN TOEN.....

Nogmaals (zie nr. 13) een aantal oude opvattingen over boekverzorging, zoals vermeld in de marge van het boek "Over het conserveren van boeken" van Dr. P.J. Cools MSC, Tilburg MM:

"Toen de bibliotheek van de Engelse geleerde John Selden (1584-1654) geveild werd, trof men daarin een groot aantal boeken aan met een blijkbaar door Selden vergeten bril die als bladwijzer had gediend".

John Selden,..... inderdaad zonder bril!!!

"Dr. Johnson geeft in zijn Lives of the Poets de casus van de dichter Young: Als een passage hem beviel vouwde hij de pagina naar binnen. Deze passages vergunde hij een tweede lezing. Maar mensenwerk is vaak ijdel. Voordat hij terugkeerde naar veel waarmee hij ooit had ingestemd, stierf hij. Veel van zijn boeken die ik onder ogen heb gehad, zijn door die kenmerken van goedkeuring zo gezwollen dat ze nauwelijks nog dichtgeslagen kunnen worden".

"HubHubben: Het klinkt hard maar honden, katten en planten zijn eveneens de pest voor boeken. Als dragers van parasieten fungeren zij als de ideale overbrengers van het gevreesde kwaad. Weg ermee dus! Honden die zelf de tanden in een boek zetten horen natuurlijk de rest van hun leven te slijten aan een dikke ketting op een boerenerf".

"Het mooiste voorbeeld van kwaagdieren die het niet allemaal opraten, vinden we in het eerste deel van Kronenburgs "Neerlands Heiligen", waar verhaald wordt hoe in Oirschot eeuwenlang een manuscript bewaard werd van een levensbeschrijving van de heilige Odulphus. In 1468 zouden ooggetuigen verklaard hebben dat ofschoon de muizen dit stuk op zeer veel plaatsen aan de kanten en zelfs tussen de regels doorgeknaagd hadden, toch geen enkele letter door hare tanden geschonden was geworden"

Als dat nog geen wonder is!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

EXPOSITIE “GEBONDEN LETTERS”

door Harrie Knoors

Het zijn spannende dagen in de maand november!! Dagen ligt mijn eigen boek eenzaam en alleen op de plek in mijn atelier die bedoeld is om uit te groeien tot een flinke stapel. Een aantal kratten staat op vulling te wachten.

Druppelsgewijs komen de inzendingen binnen. Aan het begin van de afgesproken uiterste inleverweek zijn het acht stuks.

“Hoeveel vitrines hebben we ook al weer besproken in de Stadsbibliotheek????

Kan dit feest nog wel doorgaan????”

Dan krijg ik bericht van de Limburgse Boekbindersgilde uit Venray dat ze, weliswaar een week later dan de bedoeling was, zes banden zullen afleveren. Dat geeft de burger moed, en.....mijn oude woon-werkplaats laat me niet in de steek! Vanavond ga ik met Fons de boekbanden ophalen op de academie in Genk. Daar verwacht ik als oud-cursist natuurlijk ook heel wat van. Inmiddels is de stapel in mijn atelier uitgegroeid tot elf stuks.

Als ik de intekenlijst naloop en aantekenen van wie ik zeker een inzending verwacht, kom ik toch aardig in de buurt van dertig exemplaren.

Dan kan het feest dus wel doorgaan. Dat is een grote opluchting. Maar...die inschatting moet dan wel nog waar gemaakt worden.

Wat zit hier in??? Nog even geduld!!!!

Al met al is het iedere keer als er weer een pakket wordt bezorgd spannend hoe de inhoud er uit zal zien. Het is telkens weer een verrassing te zien hoe ieder op zijn/haar manier vorm heeft gegeven aan een zelfde inhoud.

Ach, denk je dan, laat het er dan geen 75 worden, het is toch de inzet waarmee de ingezonden banden zijn gemaakt die telt. Trouwens voor die 75 zouden we niet eens plaats hebben!! En dat is dan ook weer een geruststelling, want wat zouden we dan moeten doen?

Vandaag, de dag na het bezoek aan de academie, kom ik op 21 exemplaren. Met die van Venray, die ik volgende week krijg worden het dus 27 stuks. Zouden er toch nog komen?

Weliswaar te laat, maar omwille van de goede zaak maar niet al te streng zijn!!

Directeur Cops van de academie heeft inmiddels de affiches en uitnodigingen gekopieerd en ons is toegezegd dat de academie de uitnodigingen op haar kosten zal verzenden. Onze penningmeester zal tevreden zijn.

Vandaag, maandag 18 november, wordt het laatste boek bij mij afgeleverd. Het zijn er nu definitief 33.

Maandag 25 november gaan we de tentoonstelling inrichten. Om 9.00 uur vertrekken Fons en ik met een volgeladen kofferbak boeken richting Genk. Hier wachten Guy, Renée, Wilbert en Marjon, Cora en Coby voor het klaren van de klus.

Uitgepakt en op kleur gesorteerd.....gereed voor de vitrines

Rond 17.00 uur staan de boekbanden in de vitrinekasten en hangen de kalligrafiewerken op hun plaats. De 33 boekbanden met allemaal dezelfde inhoud zijn allen voorzien van een totaal andere “jas”.

Op de L-vormige galerij vormen de originele werkstukken uit het boek én een aantal andere kalligrafiewerken een indrukwekkende rij kunstwerken.

En dit is nog maar één wand.....

Het is zaterdag 30 november, de dag van de officiële opening van de tentoonstelling. De honderd gasten maken, voorafgaande aan de officiële opening, geannimeerd kennis met elkaar in het atrium van de prachtige bibliotheek van de stad Genk.

Om 14.00 uur verwelkomt voorzitter Guy Rutten van de Genkse Vereniging van Boekbinders de gasten en dankt hij de exposanten, het stadsbestuur, de directie en medewerkers van de bibliotheek en de directeur van de academie voor hun inzet voor en medewerking bij de totstandkoming van de tentoonstelling.

grote waardering uit voor dit initiatief. Hij benadrukt tevens de grensoverschrijdende betekenis van deze expositie.

Tot slot opent Mevrouw Annie Nagels, schepen van cultuur van de stad Genk, met een inspirerende toespraak, waarin ook zij de grensoverschrijdende betekenis én de waarde van de maakindustrie benadrukt, de tentoonstelling met een gelukwens aan de jubilerende vereniging.

Wilbert Wegman, artistiek leider van Lettercollectief Limburg uit Venlo, licht de inbreng toe van de kalligrafen en het belang van de kalligrafie in het algemeen als kunstvorm.

Alle aanwezigen hartelijk dank voor jullie hartverwarmende belangstelling en waardering.

Directeur J. Cops van de Academie voor Beeldende Kunst en Media feliciteert de jubilerende vereniging met haar tienjarig bestaan en spreekt zijn

LIDGELD 2014
Wil iedereen denken aan het betalen van het lidgeld 2014 ten bedrage van € 20,- op het NIEUWE BANKNUMMER : BE66 0688 9843 5043
t.n.v. Genkse Vereniging van Boekbinders Ampersand

